

نه اوغورده؟ [۱]

فاضل شهپر مصطفی صبری افندی خواجه مارك غربت ايللرئده سوبله دېكي شويالتيق نشيده بي ستون
عبرتمزه درج ايلرز :

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 22.623

بزدنسه : دېي ، ملتي ، حتي حكومتي ،
هرشيئي باشقه اولسه ده ايل بيلمه بز اوني
بزدن دكلسه : قطع اولونوب هر قراچي
مطلق ياشاتمايز ، بزى صاغ قورسه بز اوني
برلكده ، آيريلقه بو قانونه باغلي هب
اسلام ، يهودي ، ارمني ، روم ، آرتناوود ، عرب
حس طرفله بولهجه بر قسمنك باشي
دييكله نوب طور ركن اوياندىن اوزاق ، ياقين
ايناي جنسي ، قوم شوسي ، اجبابي ، قرده شي
دمبسته سربجيب تېري : « آمان صاقين
الله اسپر كسين بي توه ، توه » [۲] ديوب كچن ،
بربادشاهه قوللي ايدر كن مؤخرأ :

اوچ بئش سفيلى ، برئته بئي وبدعتي
صيرتده كزديرن متواضع ومخترز ،
بيك ظلمه قارشى بر كيجه لك خواب راحتي
ترك ائمه ين بر امتك افراى غايه سز
بر حربيه سوق ايدسه كيدر ، جان فدا ايدر
مسكين ، ذليل ، بر ياشايش ، بر دم هدر
بيلمز ايچنده چوقارلى واردركه عسكر ك
كيدر ، ندره ، اوشى كه ثبات امر ايدر اوكا ؟
ايركيكه دن او كنده لك آرزعين اولوملك ؟
بيلمز مكمل اولسه ده تحصيلي ، سن بوكا :
قاره ! تعجب ائمه ... او كافي دكل ... آجي !
همشهر ! سنده معترف اول كرچه بك آجي .
باق ، باق ! شوكنجه نعتي ائتمش ديسه سبر
بر لانه سعادت اولان خانمانه :

سوركون سزوبده قاچ سنه در بيكنه پدر
قالش نه ونده طول كي آج ، بيلاج آنا
معيوب هم ده خانسه منسويدر ديه
مديونيتدر او خانسك اولادى اولمكه
مدون دكلسه اولمكه مجبوردر هله
قافقاسده بگله بور او بر اولادى باق اجل
آلش چاتير ، چاتير بوني بر كن چناق قلعه
صيغماز بولوچه شعره قلم اسكي بجه كل !
رسام ياب ، اوت ! بئي ، كندكده فيرچه اول !
يا خود شوآننه قلبه دون ، پارچه پارچه اول
دونسه ، ديسه حكومت ايچوندر بوموت ... اونا
ظلميله اولدى محو وپريشان بوائله ،
رحم ايلز او بوناره ، اولادينك بوكون
قورشوناريله اولديكي دشمن قدر بيله
اونارله عقد صالح ايدر ك دوست اولور يارين
پيتمز وغازي قهرى وطنداش خصم لرك

[۱] نصوح افندی زاده مرحوم عمر خیری
افندیك محدوم شهید شوكتيك ايچون سويلنشدور
[۲] استعاده موقعنده تلفظ اولئان ويا ايله تا
آره سنده بر صدائي حائر اولان كلمه معروفه در

دين و خليفه نامنه اولمكده : قهلي ،
قاتمري بر مغالطه در ... آه دين ايچين
حرب اقتضا ايدرسه حكومتله ايجلي
اونلردر اصل دئي بيقانلر ايچين ايجين
هييات ، بادشاه ايه غازي دين اوزات
اولسه يدي بر شهيد قدر باري بر حيات
معقول برسبيله دكلدر شوموت ، اوت ! .
زيرا بو مملكتده سزاي مدافعه
برشي بو قدر ايسته ... شو وار ساده بر جهت :
هر كس كلير ، بزرده جانندن بو جمعه
هب بردن اتخاره ايدر بورده ايتدار
عادت دكل بوخلقه ديكدر درلو اتخار

بيح ايتدم وطندن ، ايدرسه م ايچم قانار
اولمك وطن يولنده سزادر او قومه كه :
اوجاع دهره قارشى اولمك سينه سنده حار
بره وقع پناه ونوازش بولور ... پكي !
اولسه يدي جان فدا ايدى براويله بورديز
حریت اولدى ، بر نفس آلدقي قورقوسز
حریت اولدى هم ياشاسين ديندى بر زمان
— حالا ياشار ديهن لك اواناماز يالاچيدر —
حر اولده باق قاييري بوكون سنده خانمان ؟
حر اوله نك جزاسي نهايت دار اغاچيدر
آلتنده آغلامق بيله ممنوعدر بوكون
بالله بوندن ارحم واشفقدي بلكه دون

انصافسز وطن نه قدر پاك آلئلى ، حر
اولادى وارسه اونلري تنكيل ايدر بوتون ،
دشمن بيلير ، فضيلت اخلاق اولدوردر
حب وطن مغاير اخلاقدر بوكون
بر مادر وطن كه اولمك رحمي يوق بكا
معذور طوتسون اسمنه ديسه او كي آنا !
اي ، حرب اولورسه حربدن ، اولمازسه ظلمدن
سكا في قالمايان شو خيرسز خرابه نك
اوستنده بوم مارشي ترم ايدر ايكن
اكفان مردكافي صوبوب اغنتام ايچين
طرنافاريله همده حريصانه برلري
دائم ديديكلرين ، وطنك صادق ارلري !
لكن وطن تقابلي بر پارچه قالدبرك ،
همشهر ، قومشو حتي حضورنده دويغوسز ،
لاقيده ، طاش قدر قاني قبلرله طاشلرك ،
طوبراقلرك حقوقنه حرمتي بورجكن ؟
بو قدر وطن محبتك بجه قيمتي
برلكنده اولمديجه وطنداش محبتي

۱۳۳۱ — دو برجه — مجيده

مصطفی صبری

آبونه شرأطی

پوسته اجرتی داخل اولدیجی حالده

یات ایچون سنه لکی ۳۴۰ آتی آبی ۱۸۰ اوج آبی ۹۵ غروش
ایچون ۴۲۰ ، ۲۲۰ ، ۱۲۰

تلغراف آدره سی : استانبول صباح

برهفته اولکی نسخه لر ۵ غروش

اوزون کوپریده کی ائتلاف قوتلری

اوزون کوپریده دت بیک فرانسز عسکری - فرانسز لوازم رئیس مضمیله مقابلده

عسکرک اعاشه سی طلب ایدیور - حکومت مرکزیه نیک فرانسز لوازم رئیسه جوایی

مظهر تقدر او ایور ایسه ده هنوز صلحک تقرر اعدیجی ویز بورابه لیاک کفاده جالیشیق و منتقلرک متافعی مذاقته ایتک مقصدیله کادیکمز اونونلماق لازمدر. بناء علیه بتون نایقار ترک ایدلیدر. «
انکلیز فیلسی فرقیقن فیوداتی و متفقین فیلسی قوماندانی : دیسون

استحکاماتی فصل اشغال ایده چکدر ؟

پروتیا غزته سنده اوقوندیفته کوره انکتره ایله فرانسه آره سنده حاصل اولان ائتلاف اوزرینه انکلیز عسکرلری جنای قلعه نیک و قره دکز بوغاز نیک آوروپاچهنده کی استحکاماتی، و فرانسز عسکرلری ده آکاطول ساحلنده کی استحکاماتی اشغال ایده چکدر.

انکلیز و فرانسز طوریدوسنک حرکی

اولکی کون لیا تیزه گلش اولان انکلیز طوریدوسی دون صباح، فرانسز طوریدوسی دون آقام سر مره جهته حرکت ایتلدر .

انکلیز استخبارات شعبه سی

انکلیز میر آلابی (قه ی وور) طرفندن بک اوغلنده په پار ابالاسده بر استخبارات شعبه سی آچیلشدر .

شهر یزده فرانسز خسته خاخری

لیا تیزه ورودنی یازدیمنز « آریان » کیمیله ، کینک مرتبتندن بشقه بالکنز بیکیانی زبهنده بر فرانسز دوقتوری کلشدر . موی الیه قره دکزده وقوسی سمبل اولان محاریات بحریده محروح اولاجیق فرانسز عسکرلری ویا بوغازلرده کی استحکاماتی اشغال ایده چک اولان قطعات عسکریه مرصافی تدای ایتک اوزره استانبولده فرانسز اردوسی نامه تشکیلات صحیه به مأمورد . مواستلی متعاقب بوراده کی فرانسز قونسلوسی موسیو « دو فار دیه » ایله کوروشمشدر . موی الیه ایکی بیک بشیوز یاتاقیق تشکیلات یایی و تشکیلات ایچون تقسیمده کی فرانسز خسته خاخری ایله شید مختاریک خسته خاخری ایحاد ایدیلن و فرانسز تره عالمه بولان بک اوغلنده کی سنت بولشدری مکتبی ، موداده کی دارالمعلمین آخاخذ اولان سن ژوزف مکتبی و فرانسز سورلرته عالمه میانی بولنر کی بیه فرانسز تره عالمه مؤسساندن استفاده ایدیله چکی سولشدر . بیه طیب موی الیه ک افاده سنه نظراً تشکیلات ایچون تمام کندی واسطه لرندن استفاده و آتیق بک مضمطر قایلر لسه حکومت عثمانیه نیک معاونتی طلب ایله چکدر . اشبوت تشکیلات انکلیز اردوسی نامه یاییله چق اولان بوقیل تشکیلاتدن تماماً آیریدر .

موی الیه جنای قلعه بوغاز نیک داخل و خارجده بک واسع طور بیل ترلاری بولندیق و نظهر عمایه .

افق سیاسی

الملوک مله مون ، درلر ، حقیقه خلیفه ذیما تیزک تام بوسیره لرده صدارت عظمایی توفیق پاشا به یودی برار الهامدر . اولاحقوق اساسیه بده ، قانون اساسیه بده بک مواقتدر . چونکه ذات حضرت پادشاهی مشروطیتک ایلک برنجی تکلیفاتدر ، حکومت سابقه ایسه بعض ارکان اعتباریله مجلسه دیوان عالی قرارندن صوکره - موقع اقتدارده قالممازدی ، قانجه مشروطیته منافی حرکت ایتش اولوردی . خلاصه ، عزت پاشا بران اول استغایه مجبور ایدی ، چونکه استغفا ایلندن سماکه آنته آلتان عضولرندن آریله مالا دی . استغفا ایتکدن صوکره ایسه بیکی باش و کیل ایتک حکمدار ک حق صر میچدر . اورو یادارالفتون لرنده در برک چوروتورک اولکر ندیکمز حقوق اساسیه بزه بو حقیقی تلفیق ایلر . حلب اوراده ایسه آرشونی بوراده در . (اسمن) دن (بونر) به قدر ک موقوفی لفر ک ترلر سنه جنای حقیقه

اوزون کوپریده بولنان فرانسز لوازم رئیس حکومت علیه به مراجعت ایدرک بالاخره فرانسه ایله ترکیه حکومتلری آره سنده آکلاشلیق اوزره و بره چکلی مضمیله مقابلنده اوزون کوپری به گلش اولان دت بیک کیشیک فرانسز قونک اعاشه سی ایچون اقتضای بدن ارزاق و ذخائرک اعطاسی حکومت علیه دن طلب ایتش و هر طرفده بپولده معامله یالقمده اولدیغی علاوه بیان ایلشدر . اوزون کوپری قانقنای فرانسز لوازم رئیسک بوطلمی در حال ادرنه ولایت به بیدر مش و ولایتده کیفیتی حکومت مرکزیه دن استیذان ایلشدر .

موقوف بر منبندن آلدیمز معلومه کوره حکومت مرکزیه مؤتلفرک متافعی صیات ایچون اعاشه نظارتی نرندده ائتلاف متللی بولنه چنی و کندیلرته بو باده لزوم کوریلجه چک کافه معلوماک اعطا ایدیلجی شرأط متنازه نیک بکری برنجی ماد سنده محر و متنازه نیک اون ایکنجی ماده سنده ائتلاف قوتلریک احتیاج عیلمدن فضله اولان موادی بدلیله میایه ایده چکلی مصرح بولونسنه کوره ائتلاف قوتلریک اعاشه لری ایچون لزوم کوره چکلی لوازمی بازار دن بدلی مقابلنده میایه ایتلری لازم کلاچکی جوایی ادرنه ولایت به بیلر شمشدر .

روجه غزته لک بیاتسنه کوره اوزون کوپریده بولنان بودت بیک کیشیک فرانسز قونک ، شهر مه کله چک اولان ایکی فرقه ائتلاف عسکر نیک پشدا . ریدلر . عینی غزته لک معلومانه کوره اوزون کوپریده بولنان ائتلاف قوتلری اوردن آلهرق استانبوله کتیر مک ایچون شرق شمشد و فر قومانی سنندن هر بری فر قشک استیجاب ایدیله چک کسکان واغون طلب ایدلشدر . روجه غزته لک ، استانبوله کله چک اولان بو ائتلاف قونک شهر سورلری خارجده اردوگاه تورده چنی ، شهره یالکر ضابطرک کتیر چکلیری یازیورلر .

۲۸ میی انکلیز فرقه سی

(ووریموت) نامشده کی انکلیز قلیبه واپوریله ۲۸ میی انکلیز فرقه سنسک یاریس بویا خود یازشدن صوکره شهر مه کلاچکی موقوف خبر آتیشدر .

سر مره حوضه سنده تدابیر مانعه

تصرف ناینگ اون برنجی ، اون ایکنجی واون اوچینجه کورلری سر مره حوضه سنده مرآک بحر یعدن و یکنلی ، بخاری سفاتن بخاری یعدن هیچ بر نیک بولوندی برلمسی و یاناردن حرکت ایتدی برلمسی لیان ریاستندن لازم کنن بر لره تعیناً بلیغ ایلشدر .

جترال فرانسه ده بره کله چکی ؟

مونتور اورینتال غزته سنک موقوف بر منبندن آلتش اولدیغی معلومانه نظراً جترال فرانسه ده بره یقینه ارکان حربیه برابر استانبوله کارک صورت قطعیله بده بوراده بر لسه چکدر . استانبول ، شرق اردوسنک عمومی قرازلکی اوله چقدر . مع هذا مونتور غزته سی بو حوادک قید احتیاطله تلق ایدلسی توصیه ایدیور .

شمند و فرلر مقش عمومی سی

ائتلاف حکومتلری طرفندن تر کاده کی شمشد و فرلر مقش عمومی کله قائم نام دولته تعیین اوله چقدر . قائم مقام دولته ی یقینه شهر مه کله چکدر . معلوم اولدیغی وجه ایله موی الیه محاریه دن اول فرانسز رژی ژنه رالده شمشد و فر اداره سنک شهر مه کله و کل مرخصی ایدی .

ماتن و دهیل مهیل مخابری

اولکی کون شهر مه کنن فرانسز و انکلیز طوریدولری ایله ماتن غزته سنک استانبول مخابری ایل طوما و دهیل مهیل غزته سنک مخابری موسیو پرایس شهر مه گلش و طوقانلیان اولنده بر لشمشدر .

آبونه شرائطی

بوسته اجرتی داخل اولدنی حالده

ولایات ایچون سنه لکی ۳۴۰ آتی آیلنی ۱۸۰ اوج آیلنی ۹۵ غروش
به ایچون ۴۲۰ ۲۲۰ ۱۲۰

تلفراف آدرهسی : استانبول صباح

برهفته اولکی نسخه لر ۵ غروش

حریت وائتلاف

مجاهد محترم توقاد مبعوث سابق مصطفی صبری افندی خواجه مزك شومطالعه فاضله لرینی
بلك مصیبه كوردیكمز ایچون عیناً درج ایلیوروز:

وترقی ایسته میه چکری و ماعداسی حرمت و محبتونه
تلقی ایده چکری طبیعیدر . اولك ایچون شو مرور
ضام بیکی فرقه لره قارشی برقیصتا ایچون اثری کی
تلقی ایده لره . بن یالکر ، مملکت مزك ، ماضی بیك
چاپوق اولونقی و چکیلمش امکازك ، لایق اولدنی
براهتام ایله تأیید و تشویق ایلدیسه ترجیحاً بیکی
مبدآره مراجعت ائك کی خسته لقرینه آبیورم .
ملت عثمانیه ك خیر و سعادتیه ودها دوعربی
تحقیف فلاکتیه چاپیشوق حسینیه یوزکری چاربان
بعض منور لر بیزله یوزمینلره عائد حسجالار ائسانسده :
« ائتلاف فرقه سی واری ، قالدینی ؟ » سؤالی ایله
سامه مكم رنجیده ایلدیکی واقع اولدی . اگر حریت
وائتلاف قلامش ایسه اتحاد و ترقینك مجرم و شکیله
فضله معروض اولدن نشئت ائشدر . اتحاد حکومتك
سوه قصدیه بکانه هدف اولدوق اولك قربان مظالم
و اعتسافاتی اولوق و یولوده حتی عمو مقروض اولوق ،
ائتلاف فرقه سی ایچون ملت و مملکت نظر نده نیسایه
حکوم اولوقی موجب برقباحتیدر ، بوقسه اولك
شخص معنویسی ایچون شرفی ولایوت برضیان
موجود تیدر ؟ بوجهتك تقدیر و تخییری ، ائتلاف
فرقه سنك افرادی کی ازینل و خیر بالانان افکار
عمومییه حواله ایدرم . خیر ، خیر ، ائتلاف
فرقه سی اوله مشدر ، مرکز عمومیسه ، هر کرده
وولایاتده شعبه لرله ، منقار دن و ممالک اجنبیه دن
عودت ایدن و بی دینی عودت ائك اوزره یولسان
سابق مبعوث لرله ، ممدور و فدا کار ارکان و افراد یله
موجود و مثبتی فعالیتدر .

خاتمه اولوق شوقنقطه فی ده عرض ایدم : یولایق
مقصد تعقیب ایدن غرض لر دن بری بیکی قایته ارکاندن
بر دانك ائتلاف فرقه سنك اولدنی مقام تشفیده
درمیان ایلیبور ، و محترم بیکی استانبول غرضه سی ده
کندیسندن بحث اولانان ناطر ك بی طرفانی ادا ایلدك
پواغراضه جواب و بر مگچالی شیوردی . بنده كره جله اولیله
بر تشفیده و بر یله چك جواب باشقه دلوردر : قایته ارکانی
فرقه لر منسوب اولیله چی و بی طرف اوله چی دیبه كم دیش ؟
اوت ، ناطر لر دن هیچ بری اتحاد و ترقیه منسوب
اولیله چنبد . چونكه بوگون او مجرم فرقه نك بولدن
صوكره اولسون بقاسته میدان و بر یله سی ، سوه
استعماله قربان ایندیکی ملنك اخص آمالیدر . ذاتاً
اوفرقه نك بعدما دوامنه لزوم قالمشدر . زیرا اولك
قایه سی بوگون عامیله حاصل اولمشدر :

« دولت عثمانیه سقوط ائدیكه اتحاد و ترقی سقوط
ایتر » دیبه کندیبلری علناً سوله یورولمیدی ؟
مصطفی صبری

ملت عثمانیه نك اوستندن ، نفاق و شقاق اوزرینه
اتحاد تشفینك بر طرف اولنی متعاقب مشروطی
مملکت لره اولدنی کی بزه ده طبیعیه بر طاق فرق
مختلفه تشکل ائك اوزره سریت جریانلر کورولسکه
باشلادی . یالکن ، نظر دقتی بر حال ، زیاده جه
جلب ایلدورکه اوده بوملکنده وقتیه تأسس ائش
یولان ائتلاف فرقه سنك ، لایق اولدنی درجه بحث
ایله مسمی و مطبوعه ائزك ، کندیسندن انتظار اولدنی
درجه ده بونکده اشتغال ائتمیسدر . اتحاد حکومتك
سقوطدن بری بو حال حمرده تعجیله حمرده آرزوق
تأسفله تعقیب ایلیبورم .

هر کسک معلومیدر که ائتلاف فرقه سی ، اتحاد
چیرك یوزدن مملکت کله چك مصیبتی تقدیر ایلدك ،
بوقله شمدی کی نهلکته ، تحققتدن صوكره
دکازده وقتیه ، وقوعنه مانع اولوق اوزره تام موسنده
تشکل ائک لره قایه برق اولظام فرقه یه قارشی وظیفه
مجادله و مجاهده سنه لره دوام ائش ایدی .
جنس مبعوثانده اتحاد چیرلی بلناظره معلوب ائك
و خارجده ائتلاف ساحه لر نده بعضاً موفق اولدوق
و ناممدود شدانده معروض قالدوق ، دایق بیك ،
قول قیولوق ، باشی بار یلوق ، اللری کلچیلدی دیوان .
حریره سوق اولوق ، زندان لره آتیلوق ، منقارده
سورولمك ، غریبتاره دوشمك کی مجاهد تیه ،
بوفره اتحاد و ترقیه قارشی بکانه ، قدیم ، و تاریخی
بر موجودیت ابراز ائشدی . اتحادك معارضی اولدوق
اذهان و السنه یه تبادر ایدن نام و عنوان : « ائتلاف » دن
عبارت اولشدی . واپورلر دولوسی انسانلری سینویه
کوتورن تخییر عمومی نك اس میزانی ائتفاده ائتلافه
رای و برمش اولوق دکلی ایدی ؟ اتحاد چیرلی ، حالا
بوکونه قدر سیاست عالمر نده ، سیاست میدان لره
بالخاصه ائتلاف چیرلی معارض طایفه لر دن حرب
عمومییه کی خارجی دشمنلری ، داخلی دشمنلرییه
تعریض : « ائتلاف چیرلی » نامیله یاد ائشکی عادت
ایلدیشلر دی .

شمدی نهایت او ائتلاف چیرك غاب کلچیلدی بر زمانده
ائتلاف فرقه سنك بحث ائتمك و اتحادك بکیدن
چیرلیسی ائتلاف مشقومه قارشی مملکتك سیاسی
بولونقی تخییر و تنظیم ایلدن اوقدم قوی مسکوت
و شانان احوال بر حالده براقق بی منظر ایلیبور .
بیکی بیکی فرقه لره ، اتحادك باشقه باشقه کسودلره
روحی باشاقق ایسته بن فرقه لره شامل اولماق
شرطیه بلک لازم . اوت ، ائتلاف چیرلی اتحاد چیرلر کی
باشقه فرقه لر ك وجودنی ایسته مملک طرز نده بر فکر
انحصاره دوشه چك دکالدر . اولنرک یالکر ، کندیسن
باشقه بر فرقه نك وجودیه مساعدده ائتمش اتحاد

افق سیاسی

اوت ، افق سیاسی بیزی سیاه بولولر قایلادی ،
اوت ، متارکتهک نذیبه لری اولیله اومدیسن کی بیبه
چشمادی ، ذاتاً بز اشدان نیکین دکلهک ، نیکین
اولاد یغیزی ده سوله دیکمز ایچون بعض قاتارک
اغبر لر لرینی جلب ایلدك ، لکن قاره کوردیکمز
آق دئک المزدن کیورکه :

هر کسک بروشی ، هر روشک برکسی وار
آلمانیا ، آوستریا ، بز و بلغارستان بو محاربه دن مغلوب

جمعیت عمومییه بلدییه

علی رفعت بک بر تقریری

جمعیت عمومییه بلدییه دون مالی مستشاری حسین بکک
تحت ریاستده اجتمع ائشدر . اعضا دن علی رفعت بک
طرفندن و برین تقریرده ، « جمعیت بلدییه نك دوره
قانونیه سی ختام بولوق اوزره اولدیغندن انتخابات
جدیده ایچون معاملات اولیله نك استحضاری حقتده
شیر امانتدن دواتر بلدییه و هیئت اختیار لره
تلیغات ایفا ایلدیکی حالده برآق متجاوز بر زماندن

توركيائي قورتارمق ايچون ..

فكرلرده صراحت واجراآتده شدت لازمدر

بو بخت مملكت بردها انورلك ، طلعتنرك انه نرك ونسليم ايدنجهك اولور ايسه آرتق راحت بوزى كورميهك رهيج پراستقباي قالميه مقدر

ايدن بوشسلفلك توسع ايتديكى منابع مختلفه دن
آلدنمخ خبرلردن اوكره نيورزه مصطفى كاله لوفاجق
بر ضربه ده ايشديريورسه بو قوجه قهرمان بره
سربله چكدر .

لكن بوضربه ي ايشديريهك آل ، اونك اك
جان آلان نقطه سنى قيقن ايله ملي وضربه ي او
صورتله ايشديريميدر . بو مسئله ي حل ايتك ايچون
مصطفى كاله ايله او بوشمق لزومندن بحث ايدله يكي
ايشديريورم .

بزجه يك معتبر اولان عزت فرآد باشانك
بويله بر سياسته ميال اولدني طنزنده م . موقع
اقتدارده بولنان قايينه ايسه بوسياستى قبول ايتك
اوزده بولنيورمش فرآد باشانك ايشديكي او بوشمه
سياستى ، فكر بزجه تعقيب ايدله يكي حالده نتيجه نك
بر فلاكت قطعيه به منجر اوله جقى صوبه لكدن
كندى يى آلهميورز . مصطفى كاله ليله او بوشمق
كندى سندن بر شى استعانه ايتك ، حتى ارتكآب
ايتديكي جنائتلرك آتار شى سونكر ايله سيلمك ،
شوصوك آيلده اجرا ايتديكي قتاللى عقو ايتك
بر حيدوده دست وفايى اوزلغى قيبندند .
عين زمانده ايك قيمتدار تشويقاق احضار ايتكدره .
بو صورتله اخصاد جيق تكرار كمال وقار ايله
موقع اقتداره كلوب « برلين » قبلداغنى يورولز
بر عشقه يكيدين چو برهك وبالوتنه آتش و بره چكدره .
قتال يكيدين باشلايه جقى واستانبولده مههود
« جمال » ك اوقدر مكلف بر صورتله سوريه ده ياپتيني
جنايات عالملى استانبولده ده تكرار ايدله چكدره . محتاج
تقويه اولان مات بو آفتدن ، بو علتدن چورومك
درجه لرته قدر واره جقى ، آرتق قانغره نك او كى
آله ميه روق اعضانك بفضيلتلك قطي ايله اكفا
اوله ميوب وجود ملت بوسوتون عو اوله جقدره .
خلاصه كلام نتيجه ، بر ملتك حالت نزعى وتاريخنك
صوك اوله جقدره . بعضى تورك طرفدارلري
ادراك سزلسنك نتيجه سنى كورمكله ميهوت وحيران
اوله جقدره .

اونلره هيچ بر درس كار ايتيورم . كي يوم
ايله او بوشمق ايستميديلر . بر مصطفى كاله ايله
عقد اتفاق ايدله چكدر . نه فجييع بر حاله ، نه سقوط
معنوى .

فخام تپناه : باشقه بولار آوايكنز ؛ ملت
وملكتكى قورتارمقى ايستيورسكنز ؟ واقعا علوى
املره فقط بونى موقع قله ك بر ملك اصولى بيلمى .
حسن نيت اصحابنك مستفيد اوله جنى يك واسع بر
عقو عموى اعلان ايدله چكدر . يك كوزله ..
حكومتك ابي بر تدبيرى ، بر ملكتى صارصمش
اولان بحر ايدن تخليص كرييان ايدله يكي زمانلرده
عجالات داخلى يى برده نسيان آلتنده براقق
لازمدر . چونكه ادامه اغراض ايتكده نه نفقت

(يوسفور) غزته سنك باش مقاله سنى اهميته بناء
بروجه زير دوج ايدورز :

سياست داخليه حقدن توركلر بيشنده موجود
اختلافله اشتراك ايتك ايستميورن . اورويانك
صالح وسكونتيله اويانلدينى بر صبره ده عموى
ماهيتى حائر بر طاق نصارع لازمه اعطاسندن ده
كندى يى آلهميورز . اتحاد وكالجيره قارشى
صرع بر وضعت آتفاغزه سبب بوچيوتلرك
يالكنز مؤتلفين ايچون دكل ، بالذات توركييا
ايچون ده برتولكه تشكيل ايتلردير . بو ادعا حصره
الى نهايه صرز .

ملكى ۱۹۰۸ سنه سندن برى تخريب ايدن
بو آفتى كوكتدن ايتك ، بو ايمراطورلك
منافع عاليه سندن اولدني مطالعه سنده يزه . فى الحقيقه
بر عمليه جراحيه ضروردير . بو خصوصه
ناقص تدابيره بو عاصيلرك حركاتى تكريره ميدان
ويره جك بر صورت حل دن اجتناب ايتلدر .

توركلر ، اكر يكي مداخله لردن ، ملكتلىرى
دها زياده دوجار انقسام اولسندن مصون قلىق
ايستيورلرسه بونى قولاً دكل فعلاً ايتك
جسارتى كوسترمايديلر . بزه كنجبه ؛ بونون قوزله
وسائلمزك نسبتى داخنده ملكتلىرى قورتارمق
ايچون كندى لرته يارديم ايدله چكدر .

بونى سويولكله شرفنده دواملى ، صاعلام بر
اداره صلحيه تأسيسى ايستيان دول مؤتلفه نك
آرزوستنده بوجوابى ويرمش اوليورز . حال بويله
ايكن صرف محلى يعنى خصوصى برماهيتى حائر اولان
مندا كراتن تماميله حاج قالىق قرارنده يزه . ائتلاف
منافى اخلال ايتكجه تورك حكومتك امور
و خصوصاتى بزي علاقه دار ايتز .

بنايرين ؛ نه بو قايينه ، نه شو قايينه طرفدارى بزه
يالكنز فكر مزجه توركيائي ايجريسنده بويان اولدني
بر عظم ملكلردن قورتاره جقى بر پروغرام تعيين
ايتك ايستيورز .

شخصلرته يك زياده حرمتكار بولنديغمز داماد
فريد باشا حضرتلى من غير حذر بيان ايدله چكدر
مطالعه نك صورت تلفيقنده مختاردرلر . ياكورسه ق
وقوعات بونى ايتات ايدله چكدر . صدراعظم باشا
حضرتلى بزم بيهامديكن معاوانه مالك اولدني
كبي اك اى دوستاريله اك صادق طرفدارلر نك ده
نصايحه محتاج دكلدرلر .

هر نه اولورسه اولسون فكر حضى ، لائق اولدني
ظن ايتديكمز صورتده بيان ايدله چكدر . بعضاً
بونى سترايتك مجبوريتنده قالميايسه داماد فريد باشا
حضرتلى بونى يك سهولته كشف ايدله بيله چكدر .
چونكه حكومتك باشنده و صر كرده بولنديلردن
هر شئى كندى لري بيليرلر و هر خصوصى احاطه
ايدله بيليرلر .

منافعی اخلاص ایتدیکجه تورک حکومتک امور
و خصوصاتی بزی علاقه دار اینز .

بنابراین؛ نه یوقابینه، نه شو قاپینه طرفداری بزه
یا لیکر فکر مزاجه تورکیانی بجز بستنده پویان اولدینی
بزرگم مکتلادن قور تاره جتی بر پروغرام تعیین
ایتمک ایستدورز .

شخصلرینه پک زیاده حرمتکار بولند یغمز داماد
فرید پاشا حضرتلری من غیر حدر بیان ایده جکمز
مطالعه لک صورت تلقیننده مختار در لر . یا کلبور سه ق
وقوعات بونی اثبات ایده جکدر . صدراعظم پاشا
حضرتلری بزم بیامدیکن معلوانه مالک اولدینی
کپی اک ای دوستار لیه اک صادق طرفدار لر لیکده
نصایحه محتاج دکدر لر .

هر نه اولور سه اولسون فکر مری ، لایت اولدیغی
ظن ایتدیکن صورتده بیان ایده جکمز . بعضاً
بونی ستر اتمک مجبور بندده قالی اریسه ک داماد فرید پاشا
حضرتلری بونی پک سهولته کشف ایده بیله جکدر .
چونکه حکومتک باشنده و صرکزده بولند قلدن
هر شیئی کندیلری بیلر لر و هر خصوصی احاطه
ایده بیلر لر .

اول امرده شوجهتی عرض اتمک ایجاب ایدر که
صریح بر ماهیتی خائز اولان اصلاحات مسئله سی
وقت آخره تملیق اتمک مجبوری حاصل اولور .
آرتق سلطان محمود و عبدالمجید دور لر نده دکاز .
وضیعت حاضرده هیچ بر تنظیمات چاره ساز اوله میه
جقدره هر شیدن اول لازم اولان شی آناطولی
تسکین ، حکومت صرکزده بتون قوت و صلاحیتی
بخش ، ذات حضرت پادشاهی به امپراطور لک
هر گوشه سنده حرمت ایدلسنی تأمین ، حربک
خرابه لری اوزرینه بروحدت ملیه تأسیس اتمکدر .
بزبونی هر زمان تکرار اتمکدن خاک قالدق .
مصطفی کمالک اور نهدن قالد بر اسی ایچون باغیردی
چاغیردی . حرکات ملیه تک ایلک کونلر نده کاه
آلما تجمیلی ، کاه بولکوز بی غایه انشاء ایدر لک اور ته به
چیقان بو چته رئیس افکار بسیطه اصحابی تسخیر
ایده بیلیدی . هر یتمک تأثیر یله بیتاب قالان تورک
وطن پرورانی وهاله اولاده استقامی آکدیرر بعض
حرکاتی آلفیشلاقی ایستدیلر . لکن بوکون بو احوال
کاذبه برینه حقیقت قائم اولمشدر . بو حقیقت
آره سنده انسان خرابه ولاشه دن باشقه بر شی
کور میور . کمالیزم ، محاربه تک آجدینی جریحه
کنیشاندی ، ده وخیم بر حاله صوقدی . آتقره
مستبدینک مسلمانک حیران اوله جتی و او مسلمانکی
تعقیب ایده جک عجباً عقلی باشنده و منطقی دوشون
بر تورک تصور اوله بیلوری ؟

مصطفی کمالک اطرافنده کون بکون محصل

درجه لرینه قدر واره جتی ، آرتق قانقره تک اوکی
آلته میهوق اعضا تک بعضی لر تک قطعی ایله اکفا
اوله میوب وجود ملت بوسوتون نحو اوله جقدره
خلاصه کلام نتیجه ، بر ملتک حالت نزعی و تاریخی تک
صوکی اوله جقدره . بعضی تورک طرفدار لری
ادرا کسز لیک تک نتیجه سی کور مکلده بیوت و حیران
اوله جقدره .

اونلره هیچ بر درس کار ایتمور . کیوم
ایله او بوشقی ایستمدیلر . بر مصطفی کمال ایله
عقد اتفاق ایده جکمز . نه تجیع بر حاله ، نه سقوط
معنوی .

فخامه نپناه : باشقه یوللر آوایکنز ؛ ملت
و مملکتکیزی قور تار مقمی ایستور سکنز ؟ واقعا علوی
املدره فقط بونی موقع فقله کت بر ملتک اصولی بیلدیله
حسن نیت اصحاب تک مستفید اوله جتی پک واسع بر
عفو عمومی اعلان ایده جکسکنز . پک کوزل ...
حکومتک ای بر تدبیری ، بر مملکتی صر صمشن
اولان بجراندن تخلیص کر بیان ایدلیدی زما لردده
مبادلات داخلی بی برده نسیان آنتنده بر ارق
لازمدر . چونکه ادامه اغراض اتمکده نه نفعت
واردر ؛ عین زمانده فنالی کو کندن قازینق صو کدرجه
الز میدر . یوقسه انور وظایف لره بر اقیلر سه بو مملکتده
حضور و استقبال نامنه هیچ بر شی قالدی جقدره .
برکله ایله خلاصه ایدم . آشریش بو بولر
قارشو رحیم اولکنز . فقط فنا جو بانلره قارشو ده
هر حشز لکی ایدن بر اقیکنز . افرادی تجیزه
ایته پک . رؤسای جزا لدر تک ، بوسوتله هر شی
حال اصلینسه رجوع ایدر .

واقعا متحد افکار ایسه کده اتحاد جیتی و کما
لیک کدن قور تلی ایچون لازم اولان وصالطه مالک
اولدیکنزی سویلور سکنز .

بشاه علیه غلبه یه مقتدر اولدیکنزدن علقه
اتلاف ایچون مذا کرانه کیرشیمک مجبور بندده
اولدیکنزی علاوه ایلور سکنز . بوندن امینیسکنز ؟
مسئله بی تمامه تدقیق ایتدیکنزی ؟

بو مملکت ایستمدیکنی و یا بیایدیکنی بیلر بر
رئیسه محتاجدر . بو رئیس کیم اولور سه اولسون
شایان اهمیت دکدر . اساس مسئله اجرا آتک
بر نتیجه یه افتران اتمی ، افکار نده صراحت ،
مقرر آنده متانت ، اجرا آنده شدنی اولمه و ایسته دره
داماد فرید پاشا حضرتلری بوبله بر رئیس اولاییله
لکن الله عشقه ارتق ترده ایتمون .

دوشونمک ایچون چوق و قتلر ضایع اولدی .
استعجال اینسون . یوقسه پارلیمنی غائب ایتدی .
یا لیکر کندی یارتیسی دکل بولون امپراطور لک
یارتیسی غائب اوله جقدره .

ایتالیاده

روما ۲۴ (بوسفور) — دون موسیو
(جیولینی) تک ریاستی آنتنده بر مجلس نظار
عقد ایدمشدر . تجارت و صنایع ناظری عمله
صرخصلری ایله اجرا ایدیلن مذا کرات و عقیده
ایدلس اولان ائتلاف حضنده رفقا سنه معلومات
اعطا ایدمشدر . داخلی ناظری ده یاترولر له واقع
اولان و لافا تار ی حقدده ایضاحات و برمشدر .

موسیو ده شانلک احوال صحیحی

پارس ۲۵ (۱۰ آ) — (ماتن) غزته سی
موسیو ده شانلک معین بر خسته لیدن زیاده ضعف
صومیدن مضطرب اولدیغنی سولیکده در . سابق
رئیس جمهور تک احوال صحیحی سی موجب آندیشه دکدره
ایتالیاده
پارسلون ۲۴ (بوسفور) — پولیس ، اضفاشات
تولیدی ایچون کپری اجتماع حقد ایدن بر قانچ
سندیقالیستی توقیف ایدمشدر .

سنة ۱۳۱۲

ملت عثمانیه ایچون مئید آثاره صحیفه لرمن آچیقدر . دوج اولتیان اوراق اعاده اولتاز .
: ولایت ایچون سنه لکی ۹۵۰ ، آتی آیلی ۵۰۰ ، اوج آیلی ۳۶۰ غروشدور .
لک اجنبیه ایچون سنه لکی ۱۳۰۰ ، آتی آیلی ۶۸۰ ، اوج آیلی ۳۵۰
سنه سی ۱۰۰۰ یاره در

۲۹ نجی سنه

اون کونلک میدان حربنک موفقیتی بات ومقاومتی قهریه یومیه اردومزه راهمدر

محرد عسکر بیزک مطالعاتی - یونان اردوستنک احاطه جناحی نه یاپدی ؟

برنامه حرکتنک تا بجز حرب عمومی موده بر ایکی مثال

۱ ایلول آناتولی تیلیخی : مرکزده وساخ جنازده دشمنک یاپدی تعرضل مقابل تعرضله طرد اولمشدر .

۲ ایلول آناتولی تیلیخی : غرب جبهه سنده صاخ جنازده دشمن تعرضلی کاملاً طرد ایله شدور . مرکز منطقه سنده دشمن بر مقدار اراضی فراتشدور .

صول جنازده لسی سکونت واردور .

۱ و ۲ تاریخلی آناتولی و یونان تیلیغارینه نظراً وضعیت حربیه یی کوستر بر خارطه

وضعیت حربیه یی تصحیح ایتیک و بویک ایچونده کیردین ایاری به قوت سوق ایده رک جبهه یی قوه ایتیکدن زیاده ، جبهه نک ضعیف فالان اقسامی تبدیل موضع ایتیره رک وضعیت ترسین ایتیک مجبوریتی حس ایتدی . بواکتیج موضع چال طاشی خذالنده بولنده یی طن ایده یلیز . بوموسی طولتله آناتولی باش قوماندانی جبهه یی قیادتیش و بنا علیه اسکی جبهه دن تصرف ایله یی قولتله ده اوجوق قوای احتیاطیه اله ایتش اولور . باخصوص یونان احاطه جناحی ده ملی اردونک یکدن جبهه یی قارشیسنده قتلش اولور . حرب عمومی صوم خاربه لرته ، ویردن قطعه یی هجوم ومدافعه سنه دائر آیلرجه تبلیغ وسیلر اوقودق بویک مدعش وقائی خاربه لرک بر دولو ارقه یی کیوردی . آناتول کاه بر قاج کیلومتر اولر اولورلور ، بر قاج تیه اله کیپیورلو کاه بر اوقادان کیربله یورلردی . بر کوی اطرافسنده کونلرجه ، حتی آیلرجه فاصله ایله خاربه لر اولور ، اوکوی الهن اله کیوردی . قسماً صوم ، قسماً ویردن جوملرینه شاهد اولدم . آناتول پک جوق نظات مایلنسنده آیم آیم البرولیه البرولیه بر زمان کادی که (وردون) قطعه سنه یافلاشمودیل فقط پردرلو کیرمکه موق اولمدرلر . نهایت فراتسوزلک مقابل تعرضلی اوزرته اسکی خطرلرته رجعه مجوریت کوردیلر . قسطنطنیه جبهه حرکته وجعتدن اولتن اون کیلومتر اراضی ده فاداه ایده رکده هاشایله اعتقادجه مقاومتی برمدت ده ایتدی ایله یله جنک بر فرست اله ایتش اولوردق .

دون وضعیت حربیه یی تدقیق ایلرکن ملی اردوی تبدیل موضعه سوق ایلن اسبابک یونان اردوستنک جبهه دن اولان تضیقندن ، آناتولی تیلیغده ییچ اولدنی کی جبهه خاربه اوزرنده موضعی بعض موفقیتلر اله ایده یلمسندن زیاده یونان صاخ جناحنک مئادیا شرقه دوغری اوزار مسندن نبعث اولدنی سولشدنک .
هر حالده یونان اردوستنک قیمت عسکریه یی ملی اردودن جوق دوندر . بوی بالترجه ییلرزه نه حاجت ؛ عدد کیرتته ، مالزیه ، مهمات وترقیات قیبه حاضرته نک میدانه کیردیکی باصوم وسائط حربیه یی مالک اولتی اعتباریلده حائر اولدنی قوتله رحماً درعهده ایتیک سفری باشار ایلیک قدرتی پردرلو کورسته مکنده در . اگر ملی اردو یونان اردوستنک ۲۵ اغتوس سدرتی دوام ایلن جوملرله سفاری و کورکسوجه لر نه اجرا ایتیک تضیق نتیجه سنده تبدیل موضع ایتیه یی بواک یونان اردوستنک ده اوجوق برهوس وقوتله سفاری ده ملی اردوی قس ایله هجومه باشلادنی ایلیک کونلرده مجبور اولوردی .
یونان اردوسی احاطه جناحیه شرقه دوغری صافه یی جبهه حرک پوز کیلومتر دن زیاده اوزارسنه باعث اولدنی ایچون مدافعتک مان هر نقطه ده نسبه ضعیف قالدنی آشکاردر . مدافعهده اولسون تعرضده اولسون ، خاربه جبهه لر قوتله متناسب بر امتدادده اولتاز وجبهه کرسینده ال آتیده کالی درجهده قوای احتیاطیه بولنا تازسه موقتانه خاربه ایله ییلیمک امکانی مان یوق کیندر . اون کونن بری دوام ایلن ششید خاربه لرده تعرضل مقابل تعرضله بر ادم کیری به قیله ایه دن نیات ومقاومت ایله ییلن ملی اردو مقاومتی تنید ایله ییلیمک ، یونان اردوسی اجرا ایله یی جوملرله ده اوجوق زیاده خاربه لرجه ، نهایت نتیجه قطعییه قازانه ییلیمک ایچون تهلکلی

اسکدار - قیصقلی تراموای
بالجه آلات وادوات کماندی . فارقه یی احضار ایتیک مشغول . بوده انام ایله کدن سوکره حطاری تنید ایله ییچنر .
بوتون بولر اکیال ایله کدن سوکره تراموایلر ایله ییچنر .
اوقاف مکتبلی
معلوم اولدنی اوزره اوقاف مکاتب ایتلیه . سنک قسم کایسی یانمشدر . بولرک ایچنده قابل تعمیر اولایله ییچنر تعمیر ایله ییچنر . وقف مکتبلیرنک اسکی وضعیتلر نه آچیلسنه ذاتاً طرقدار دکم . بولرک اصول جدیدیه موافق برلوزده آچیلسنه صرف غیرت ایله ییچنر .
نفتیش
دون اوقاف ناظر وکی سید پک اسکداره حرکات ایله رک اسکدار قیصقلی تراموایلری ایچون کتیر تیامش اولان آلات وادوات نظر تدقیقندن اهرار ایله رک بران اول اکیال مساعی ایلمسی ضمنتده لازم کاتلره قضا اراض اعطا ایشلردر .
قراباد عمومی موده قریه اعاده فعالیت
آقره ۳۱ اغتوس (آناتولی آزاسی) — قراباد عمومی موده قریه اعاده بر فعالیت حکم سور مکنده در . مصطفی کمال باشاچ و قتلره قدر او بومایلر حرکات ایله مشغول اوقده وقومانانلرله مذاکرات اجرا ایتکندر در .
قراباد مرمای اولدنی خبری
استانبولدن نان غزه سنه ییچنر برنظر افده لک لک عیالی اولمکنده خبرنک صورت قطعه ده

فیرلد اقلر و فیرلد اقلیر

(ایلری) غزنه سنک بوتون هیئت تحریریه سنه بدل سر محرر شهری جلال نوری بکه :

محترم افندم .

برمدتدئیری ینه جذری برطور طاقینه -
رق عالم مطبوعانده کیجه بی کوندوز ،
کوندوزی کیجه یایمق قدرتی کوستریورسکز ،
وبالحاقه سناکار کزی هدف تعریض اتخاذ
ایتمش سکز . چوق نمون اولدم که بکا بعض
حقیقتلر افشا ایده بیلیمک فرصتی بخش
ایتمش اولدیکنز . هر شسیده ایلری کیدن
غزنه کزک تحف مقالاستدن ذره قادر
اندیشه ایتمش اولسه یدم حریت مطبوعات
نامنه ذات عالیکنزی و بعضی رفقا و امثالکنزی
حکومتک غیظنه قارشی مدافعه و حمایت
ایتمکه حسارت کوستره مردم .

مطبعه کزه کچن کون اوغرامدم و بوزحتی
اختیار ایدیشم - اسکی دوستلغمزه رعایتک
سزک حیثیتکنزی ، منفعتکنزی قورومق
حسن جو انمردانه سیله بعضی اخطاراتده
بولونمق ایدی ، تأسف ایدرم که سزی
بوله مادم ، او کون قولاعکزه سویک ایسته .
دیکم سوزلری بو کون علناً عرض ایتمک
مجبوریتنه بی دوشوردوکنز ایچون
تأسف ایدرم .

شیمدی لطفاً دیکه بیکز ؛ چونکه بنم
سوزلری بیله - عادتکنز وجهله - براز
محریر ایتمش سسکز ؛ اونک ایچون یازی
یازمغه قرار و بردم ، بوقسه چوق ایتم
واردی .

اسمنی رسمنی بیلیمه دیکم حسنی بک بنم
تک کوزلیکمدن ، باردوسومک طوقه سنی
ناصل باغلا دیغمدن ، بر دینجی چوجوغنه
بش غروش و بر مکله کنه ایشله دیکمدن
باحث اوزون بر مقاله یازمشدی . چوق
تشکر ایدرم که خیر سز انمندن ، احتکار و تقیل
و تهجیر کی جنایانه اشتراک ایتمش بولوندو -
غمدن بحث یوق ! بوکاد اثر بروشیقه بوله مامش

والهسمله ، صاحبلمه اوغراشمش طورمش ا
مدنی مملکتارده تربیلمی آدملر ، بویله
شیلردن بحث ایتمزلر ، چوق عیبدر . مع مافیله
حسنی بک بکنمه دیکی قیاقتم ، تربیلمی ومدنی
مملکتلرده استهزای و اعتراض دعوت

سیکیرلندی ریور ؟ بیلیم ... بن بالعکس
هر زمان کنیدی عادتاً بر شاعر بیلورم .
فقط بر چوق مقتدر و مهم شاعرلر بالعکس
مبالغه ایدیورلر . بنم بونده قصورم نه ؟ !
ذات نازکانه کز بیله بنم قابا صابا تورکجه
شعرلری غزنه کزه درج ایتمک ایچون ایچمه
پاره و برمدیکز می ؟ اونلری مدح و اطرا
خصوصنده عادتاً (ایلری) کیتمدیکز می ؟
انکار ایدرسه کز ادبیات عمومیه مجموعه سندن
بعضی سوزلر نقل ایده بیلیرم .

او حالده قباحت سزک .. ینه بر ایکی شعر
ویرسه نه یایاردیکز عجباً ؟ .. غایت خوش
بر ایکی یکی شهرم وار . نه دیرسکز ؟ ..
او بوشالم می ؟ ..

بر چوق عنوانلرم وارمش .. بو عنوانلری
کیم بخش ایدیورسه ایتمه سین ! . قولایی
بودر . بوشنه یورولماییکز ! .. لکن حس
ایدیورم که سزک زیاده اعیانلغمه قیزیورسکز .
اونده بن غصب ایتمدم . شوکتآب افندمن
حضر تلرینک بر توجه عال العالی در که یالکز
بو سبیدن طولایی او عنوان ابه مباهی
اولسه معذورم .

سزک مختلف و متعدد عنوانلر بیکر اولسونده
باشقه لرینک ایچون اوله ماسین ؟ اکلایه میورم .
سز بویاشکزده هر حکومته نصیحت و یروب
یول کوسترمک صلاحیتی حائز اوله سکزده ،
بن بنده کز - من غیر حد - قاینده بولوندوغم
حالده ایچون ایسته دیکم کی رأیی عرض
ایتمک حقنی حائز اولماییم ؟ .. سز کلیمولی ده
قدمهاده شرف اولدوغکنز وقت ، بن اوراده
فیلسوف رضا دبه معروف بر آدم ایدم . یعنی
بنم شهرتم سزک یاشکزدن باشکزدن اسکی در ،
حتی بویو کدر . اوکاسزک حکمکنز کچمز
صانیرم .

مع مافیله بنم سزک قولاغکنزه محرمانه
سویله مک ایسته دیکم شیلر بونلر دکلدی .
سز ، یالکز تورک حکومتته دکل ، اورویا
دول مقضمه سنه دره س سیاست و یرمک
ویول کوسترمک جسارتنده بولونویورسکز .

یازمغه قرار و یردم ، یوقسه چوق ایتم واریدی .
اسمی رسمنی بیلمه دیکم حسنی بک نم
نک کوزلکمدن ، یاردوسومک طوقه سنی
ناصل باغلا دیغمدن ، یر دینچی چوجوغنه
بش غروش و یرمکه کنه ایشله دیکم دن
باحث اوزون بر مقاله یازمشدی . چوق
تشکر ایدرم که خیر سز انم دن ، احتکار و قتل
و نه چیرگی جنایاته اشتراک ایتمش بولوندو -
نم دن بحث یوقا بوکاد اثر بروثیه بوله مامش
والله سله ، صاحبزمله اوغراشمش طورمش
مدنی مملکتلرده تربیه لی آدمیر ، بویله
شیلردن بحث ایتمز لر ؛ چوق عیبدر ، مع مافیه
حسنی بک بکنمه دیگی قیاقم ، تربیه لی ومدنی
مملکتلرده استهزائی و اعتراضی دعوت
ایتمش در . بالعکس نی اوقیاقتمله بک زیاده
حسن قبول ایتمش در . هیچ کیمسه نی بر
یانکیسجی یا خود بر طولاندیچی ظن ایدم -
مه مشدر .
غزته کز اداره خانه سنده اوقودو غم و بر قسمنی
ترجمه ایدوب بر اقدیم مکتوب ، سزه بو
ادعائی اثبات ایچون ابراز ایدلمشدی . بونک
امثالی چوقدر . سزک غزته کز فیلسوف
رضا نامه بر مقاله هزل آمیز یازیور .
دنیا نیک الی جدی غزته لر ندن بریده او
عنوان ایله بر مقاله یازیور ؛ مقایسه ایدیکنز
سز ، نم شاقلابانقله تفلسف ایتمش اولدوغنی
سویلیور سکنز ؛ حالبوکه کندی وطنداشلمدن
یوزلرجه تبریک و تشکر مکتوبلری آلیورم .
بوذوات کرام آراسنده - ذات نظر یقانه لری
کفی فلسفه یه بیکانه دکل - بوسجوتون
متخصص و عالم آدمیر واجبی لرده وار .
صوکره بو مملکت خلقی اثر لره بویوک بر
توجه اظهار ایتمکله دخی لایق اولدوغم
مکافات معنویه بی احسان ایدیور . بویوک
دکل ایچی سنه دن بری قاموسک بر نسخه سی
یوقدر . نم ساده و بسیط شعر لره اسکی
حربیه نظارتی بکرمی بیک لیرا پاره تکلیف
ایتمشدی . اون بیک نسخه باصه حق و نسخه سنه
ایچی لیرا و یرم جکدی . بونک یالان اولمدیغنی
اثبات ایدم بیلر و نائق محرره وار . (ایسته دیکک
قادر یاره و یر یله جکدر) ده نیلیور . بن ،
اونلری حالا باصیر مادم . بونلری - مع -
التأسف - عرض ایتمک مجبور اولدم .
سزی بو کی شیلر ایچون بو قادر

یول کوسترمک صلاحیتی حائز اوله سکنز ده ،
بن بنده کز - من غیر حد - قایینه ده بولوندوغم
حاله ایچون ایسته دیکم کی رأیی عرض
ایتمک حقیقی حائز اولمایم ؟ .. سز کی بولی ده
قدمناهده شرف اولدوغکز وقت ، بن اوراده
فیلسوف رضا دیه معروف بر آدم ایدم . یعنی
نیم شهر تم سزک باشکزدن باشکزدن اسکی در ،
حتی بویوکدر . اوکا سزک حکمکزدن چکمز
صانیرم .
مع مافیه نیم سزک قولاغکزه محرمانه
سویله مک ایسته دیکم شیلر بونلر دکلدی .
سز ، یالکزدن تورک حکومتنه دکل ، اورویا
دول مفخمه سنه ده درس سیاست و یرمک
ویول کوسترمک جسامتند بولونویور سکر .
کندی بکیزی اوقادار بویوک برداهی کورو -
یور سکر . بر مدت قلمرو حکومتنده مسافر
ملتچی بولوندوغکز بر دولت اجنبیه نیک الی
بویوک مأمور سیاسیسته براوزونجه راپور
و یرمش سکر . تورکیانک نه بولده اصلاح
ایدلمه سی لازمکله چکنه دایر اوراده اوزون
وشایان دقت بر چوق ملاحظات غریبه کز
وارکه ، بویوک جذری بر صورتده طرفداری
کوروندو ککر (حرکت ملیه) پروغرامیله
فنا حاله متناقضدر . داقتی اوغرافی ایله
یازلمش و کندی خط دستکزنله امضالاش
اولان بومهم وثیقه بویوکون بزم انجیره در .
اوراده کی بیاناتکز میاسته هیئت اعیانک
اصلاحنه دایره و صابای حمیت پرورانه کز
وار : اورویا لیلردن ده بزم هیئت اعیانه بر
چوق اعضا آلمه سنی توصیه بیورویور سکر
ویواجبی اعضانک اون بش سنه مدته
وظیفه لرینی تقیید ایتمک ایستیور سکر .
آکلاشیلرورکه اعیانه خصوصاً بنده کزه
بر مقصد حمیت پرورانه ایله صاناشیور سکر .
امین اولک سزک کی فکزه کوره تشکل
ایدم بیلر جک اولان اعیان مجله ندن بنده کز
قولایچه استعفا ایدرم . سزه زحمت و یرم .
بو وثیقه بی عیناً طبع ایستدیرم می ؟
نه بویورویور سکر ایلری نیک سر محرری
جلال نوری بک افندی ؟ یوقسه بوکاده
(ایسته مه غوزا) می دیه جکسکر . اکر
ایسته منزه کز دها موافق بر زمان بکله به بیلیرز .
جوابکزه منتظرم افندم .
رضا توفیق

فیرلداقلر و فیرلداقچیلر

ایلری غزته سنک سر بحرری بک افندی به

ایکنجی عریضه مکشوفه

عزیز جلال نوری بک ..

[کسکین خیرسینزه و صاحبینی باصدیریر]
ده به زده براسکی ضرب مثل وارد فقط -
هر شی کیی - بو دستور حکمتک ده حکم
مفادی مطلق دکل مقیددر. واقعا باصدیریر.
لکن نه و صاحبی - میمیل و قورقاق اولورسه ..
ویا خود او نه و صاحبی ده آزچوق خیرسینلق
ایتمش و بو حیثیتله میله تمش اولورسه ..
عکسی تقدیرده او خیرسینک آغزینی بورتی
برینه کتیریر. بونی اینی بیلدیز .. و دوشو -
نکیز که بومسئله بنجه زردشت مسئله سندن
براز داها اهمیتلی جهدر. اونک ایچون
یا قه کزی تیزیری بر اقایه جنم. طارلما ییکیز
دوسم .. [صیرجه سر ایله او طور انلر ،
کال استقامت اوزره بولنده کیدن ارباب ناموسه
طاش آتاملی درلر.]

سز بکا - مجبور اولدوغکیز اوزره -
آدم عقللی ایضاحات ویره جککیزه ساحلخانه
سعادت کزدن اوج سطرلق بر تلغراف ایله
جوابه نزل بیور بیورسکیز ، استراحته
محتاج بولوندوغکیزی ده غزته کز بیان
ایدیور . ایکی کوندن بری قولاغکیزه قار
صوی قاجش اولسه کر کدر . فی الحقیقه
استراحته محتاجسکیز . حسن ظنمه کولم ییکیز .
کیم بیلیر نه قادار وجدانا راحتسزسکیز در .
تلغراف کزده آتوق صابوق سویله دیکمی
ادعا ایدیور و بوکامش ، عته کتیرمش
اولدوغه حکم ویریورسکیز . اسان حالی
بو ؛ نمکندر . سزک کی عزیز چو جوقلر
آره سنده حالا عته کتیرمه مش ایسه حقیقتاً
مستئنا بر فطرته یارادلشم دیمکدر ، فقط
باقالم : معاینه ایدهم ، چونکه بوناقلنگ
آثار باهره سی واردر . بونلرک ال بدیهی سی ده
نه سویله دیکمی بیلیمک و هر خصوصه
متناقض - بی سروین - سوزلرله تشوش
دماغی علامتی اظهار ایتمکدر . جذری اولان
حمتکیزک تدقیق ماهیتی یارینه ، او برکونه
براقیورم .

عبارت اولسون! بونی ده خاطر بکنز ایچون
قبول ایدهرم . فقط سز اعیانه بلا زده قرق
آلتی اجنی آلدیکنز حالده ، زواللی شرکت
خیر به - [آتمش پاره لق واپور بیلنتی ویرمه مک
ایچون ناشنه براسکی شایقه کتیروب مأموره
قفا طوتان ارادله حقوق عادیه نک هر ملت
وهر دولته قطعاً محفوظ بولوندیغنی
وینا علیه واپوره کیررکن بیلت آلتق
وچیقارکن ده ویرمک لازمکلیکنی آکلانق
مجبور تی ایله) - ایکی اجنی قونترول
مأموری آلوبده باشنه فس کتیرنجیه سز
بوتون دواثر دولتی تلاش ویردکن ماعدا
خلق آره سنده قیامت قویارمه قیام
ایدرسه کز ، بونی آکللام . البته هذیان
ارته شی به طونولمش بولوندوغکیزه ذاهب
اولق طبیعی در . ایشته لسان عذب البیان
عثمانی ده (آتوق صابوق سویلنمه) نک
معنای اصطلاحی سی بودر ؛ و بویله منطقسز
ومتناقض سوز سویله بن بیچاره لره عربجه ده
معتوه ، تورکجه ده بوکاف درلر . بن عمر مده
بر کره بو قادار (آجیق) خلط کلام ایستدیکمی
بیلیمورم . سز بیلورسه کز ، رجا ایدهرم
- بویله نیم طرز استدلال و جهله اقامه
برهان ایدهرک - اثبات ایدیکز افندم .
بونکله برابر بن سزه بوکاف دیمورم ؛
دیسهم یا کلش اولوردی . بالعکس بک
قورنازسکیز بیله .. مع مافیه بو نملکنده
تلقی ایدیلن معناسیله قورنازلق ، عقللیق
دیمک دکادر . عقللی آدم سزک باید قلم کزک
هیچ برنی یا بغه جسارت ایدهم . البته
شرکت خیره اداره سیله او بوشور . او بوشوق
ایسته دیکی تقدیرده ده (زلافی تک ایدهرک .)
ده بوب دیرتمز ، او بوشمه نک یولنی بولور .
بویله مازسه آرتق برسوز سویلرکن اوکنه
آردینه صاغنه صلونه باقار . دونی سویلدیکنی
بو کون اونوتماز . حالبوکه - نیم حافظه مک
ضعیف دوشدیکنه دایر واقع اولان ادعایه
رغماً - بو خدمتی سزک حسابکیزه یته بن
یا پیورم . سزک شوکابوکا ، شوو بو خصوصه

حه نکه بارون (سه ننه) حنا بده -

ادعا ایدیسور و بوکاش ، عته کنترمش اولدوغمه حکم و بریسورسکنز . انسان حالی بو ، ممکندر ، سزک کی عزیز چوجوقل آرسنده حاله عته کنترمش ایسم حقیقتاً مستننا بر فطرته یارادیشم دیکدر ، فقط باقلم : معاینه ایدم ، چونکه بوناقلنگ آثار باهره سی وارددر . بونلرک ایدیسور سی ده نه سوله دیکنی بیلیمک وهر خصوصه متناقض - بی سرورن - سوزله تشوش دمانی علامتی اظهار ایتمکدر . جذری اولان حیکنزک تدقیق ماهیتی یارینه ، او برکونه بر اقیورم .

چونکه بارون (سوننو) جنابلیسه - بلاموجب - تقدیم ایتدیکنز معهود مکتوبی - متنی و ترجمه سیله برابر - طبع ایتدی بره حکم . غزته کنزک (۵۶۲) نومرولی نسخه سنده مندرج بولونان صورتیه باقلم نه درجه لره قادار متطابق اوله سیله جکدر . بو جهتی برآز سوکره تدقیق ایدم حکم و - زوالی - بولویاشا ایله درجه صهر سکنزی میدانه قویمه جایسته جقم که حمت بختنده جذریک ناسل اولوبورمش ؟ آکلاشیلین !

شیمدی معنوه کیمدر ؟ اوکاباقلم : عثمانی مجلس اعیانه اراده بادشاهی ایله فیلسوف رضانک هر ناصله اعضا تعیین بیورلش اولماسی حسرت و غیر منطقی اولسونده ، جذری حیثیور جلال نوری بک ایدینک (بارون سوننو) جنابلیسه توصیه سیله اعیانک نلثان اعضاسی - اونیش سنه مدته - اورویلد لیردن انتخاب و تعیین ایتمک ، حقیق و بک منطقی اولسون .. بورآز غریب .. لکن بونی - آنجق بر شرط ایله - بینه آکلار و قبول ایدم بیلیرم : او مجلسی (عثمانی دولتک مجلس اعیانی ، یا خود ملت مجلسنک بر قسمی) عنوانلریسه مستحق کورمه مک شرطیه .. و یا خود شیدته طرفداری کورندوککنز حرکت ملیه مقاصدیه بو پروژینی توفیق ایدم بیلیمک شرطیه ..

طوتالم که - رای رزین حیثیورانه کوزه کوره - بو مسئله نک احسن تقویم اوزره بیکانه چاره حلی بو صورتیه وجود بر مکن

قورناز سکنزیله .. مع مافیله بو ملکنده تلقی ایدیلن مناسیله قورنازاق ، عقلیلق دیمک دکادر . عقلی آدم سزک ایدق کوزک هیچ برنی یاغمه جسارت ایدم من . البته شرکت خیره اداره سیله او بوشور . او بوشمق ایسته دیکنی تقدیردهده (زلافی تک ایدم رک !). ده بوب دیرتمز ، او بوشمه نک یولی بولور . بوله مازسه آرتق برسوز سولرکن اوکنه آردیسه صاغنه صولنه باقار . دونی سولدیکنی بو کون اونوماز . حالبوکه - تم حافظه مک ضعیف دوشدیکنه دائر واقع اولان ادعایه رغما - بو خدمتی سزک حسابکزه بینه بن یاپورم . سزک شوکا بوکا ، شوو بو خصوصه متعلق اوله رق سولیمه مش اولدوکنز رابطه سز سوزلری بن خاطر فارمه قید ایدیسورده - غریبدر که اصل سز علاقه دار اولدوکنز حالد - سز اونوتیور و بی محابا آنوب طوتیورسکنز .. طنین غزته سی سرعجز مقتدری حسین جاهد بکک بارلاق موفقیاتی او بوقوزی قاجیر بیور ، دیسه می ؟ اکر اوله ایسه ، شوراسنی ده خالصانه عرض ایدم که ، برعجز منور ، حتی بر انسان اولقی اعتباریه او سزه هر خصوصه فائق ایدی . بودرجه (جذری) دکادی ، برآز انصافی واردی .

کنجسکنز ، بو بکده برحرسکنز وار . عجله ایتمه ییکن ، همه حال موفق اوله جقسکنز ، هم بن کورم حکم انشالله ، چونکه جابوق اوله جق . یالکیز سزه بر نصیحت وار : اینی بیلکیز که سیاسیات ، هندسه کیی دکادر . هندسه ده ایکی نقطه آرسنده اک قیسه بول بر دومدوز چیزی در . سیاسیانده مقصد اک جابوق ایصال ایدن طریق داینامطولامباحلی وهله زحمتلی در . چوق یورومالی و اوزحتمه قاتلانمالی . چله جبقارمالی .. فدا کارلق ایتملی !

نافر افکزه قارشی بو قادار جق ملاحظه کافی در . مادام که معهود اصلاحات پروژه کتری غزته کنزک (۵۶۲) نومرولی نسخه سنده اوله درج ایتمش ایش سکنز ، تم او مکتوبی هم فرانسزجه متن اصلی سی اوزره همده ترکیه ترجمه سیله طبع ایتدی بر مکلکده بر محظور

بو قدر . اونی طبع ایتدی بریمده (حیت) و (حیثیه جذریک) کیی مهم بختلره اوزمان کیریشیرز . اولمازی بکم !؟

اونی ده عرض ایدم که بو مناسبتله آره مزده بر بحث آجیلده افنه چوق نمونم . زربار این سابق حریبه ناظری فرید باشانک التفاتیه مقابله مجبور بتمدهم . ذات عالی کتری ده کنده بیلرینه تقدیم ایدم . تم ادعای اثبات و یا نقض ایچون ممکن اولدوغی قادار متعدد حیثلی آدملر کوسترمک لازمدر .

مخلصکنز
رضاً توفیق

هامش : بزم بیک دستانی بکنمش اولدوغیزی
همان اولدم . حقیقتاً یازده نلرک ایچنده اک خوش
دوشلردن بری در . شافا بر طرف ! .. شوکا اون
ایرا فریزر ایدکریا !؟ .. سزک کیی فولای فولای
بازده قازانان و فره مسو افندیه شینه دیدن بوی
اولچونکه قانیشان برنکین آدم نظرنده اولدیرا
کاغد یاره ، یاره ی .. مع مافیله سراق ایتمه ییکن
او بوشق نیی ایله سوله میورم . سرام برلطیفه ! ..
پوسه بنده بوبله بر هنر اولدجه ، غزته جلدن
بکا یاری بولونماز . باجی مک دبدیکی کی :

الهی صالاسم ، الهی سی ؛
باشی صالاسم تقی سی ! ..
باق ، خوشجه قلاک ارسلانم .
رت .

مکتب کتابلری... و تربیه

اولش ایسه اولش ، بو صراحتسز لکله چاره بولونش ، برو کتاب ایله ایش عوض ایش ، برلو دولش دی . اگر معارف نظاری ، اصرا کوسترسه بدی ، بوسته شایان توصیه کورمه دیک کتابلرک درس لرخی کتابسز برانسه بدی ، مکتب اداره لری ، معاملری چوق کوچک چکه جکلردی . بوسته ده ایش اولورینه باغلاقی چا . وایا . که معقول و اعتدالکارانه بر حرکت اولور .

آزاده بعض تصحیحات و تبدیلاته لزوم وار ؟ کرک برطاق درس کتابلریک توصیه سنده تردد ایله سی ، بالاخره تبدیلات جهته کیدله سی عجا نه ؟ .

بلکه نوقدر آکلاشیماز برایش ذکل ، تافرات کتابلرک باشلا یاریق ، فرائث کتابلریک سو فو لان منتجب پارچه لر یکی دن یکی به - آثار اسلافه تنزل ایله دن - ایجاد و ابداع اولورنه ق ، تا یوکله سنفلرک بوتون فکری دوسلرینه قدر دور دلارای مشروطیتک فضائله دایر - شاگردانه مشروطیت اداره ایله الفت و استیناس ایدر بر تربیه ملیه و مدنیه و برملک حسن نیله - دوعرو ، یا کتشی ، کایشی کوزل بر چوق بختلر ، جمله درس لره فاریشدرلش دی .

بر طرفله اتحاد جیلر شو مکتب یاقدیله ، بیدیلر ، دیرکن دیکر جهته ندده ، جام بو اتحاد جیلق نامل شی ملکته ایلیکرت ایله ش ، دینلر وار . فقط ملکته ایلیکرت ایله شکی اوقدر قولای سناغمالی . تا مکتب کتابلرک طرفه ، کتبلکی اولایق ، متصل نشریات ایله متصل پروبانغادارله عظیم بر کتلی جاب ایتک و طوق ای کوتو بلک چوق چالیشه اولور ، یان کلوب سفایه باقار ، مخالف فرقه لرک و روساسنه پادفتری کی ، بر قاج پروگرام ، برایش مقاله نشر ایده رکت اولاناز . معارف نظاری ، یوسف ، طاهره کورمه ، مکتب کتابلرک اولیه توصیه شایان کورمه .

دکتری بو یوله شایه دار هد ایش ، یعنی یانکر هام و عرفان هدف اولتی لازم کلیرکن ، بو کتابلره پروبانغادار فاریشدرلش اولدینی کورمش ... فقط اضطرار حاصل اولورنه ، چوروک طرفلی ایفلا یاریق بولرک ساغلام طرفلی تدیس ایله سه رضا کوستریش .

شوملاطت اوزرینه وارمق ایستدیکم نتیجه شکره : دنیا باشقه بر دنیا اولدی .. حرب عموی بر چوق اساسات ده کیدلردی . مدنی عالم ، یکی بر شکل اکتساب ایتک ایسته یور . هیچ اولانسه بز عصر باشمک ، مدنیله مکه غایبی ده ا زیاده خلوص نیله تعقیبه حاضر لایوزر ..

سیاسیات ده ده ا قدر چو برینا جق ایسه کچریم ، نهایت کندی کندی دیکلرک اکتساب بولیمز آرده الله اول دوشونه کیمز مکتبلرک ، مارفزدور . استقبالی قورنار بر ساق بوتکلر قورنار اجز .. معارف نظاری ، کوفی کورنه ، مکتبلری ، معارف اداره به چالیشور . نظاریک ارکان محترمی ، کیده جکلر یکی دوره کورمه و فتری مساعده اولدنه ، موجود پروگرامی تبدل و اصلاح ایله ده بر آرز مشور اولسه ، آتیا - حق ایخاصه و ایخاصه الفیادن باشلا یاریق - ملته محتاج قالا جی درس کتابلری نه شکل و ماهیتده اولانی لازم کلجکی موصفاً نثیته هت بوورسه لر ..

کرک محترم قارئیمز ، کرک کندیلرک هت رجا ایستدیکم معارف ارکان محترمی بزه دایه لرک : نه سولیه یورسک ؟ نه سولیه یوب دور . دیورسک ؟ .. ملکته نه درجه ده احتیاج ایچنده کورمه یوریسک ؟

معارف ، اوقاف ، مکتبلری آجق ایچون اوغراشدی اوغراشدی ، موفق اولامادی مشوروت سوک راده به واردی .. معارف اصلاحاته ، درس کتابلریک صرف ایله جله کیده حال وار ؟ .. بزه ده ، بو خاطر و عناب قارشینده سو مستی دوشر !

ش.م

بر ایکی کون اول غزته لرک برنده بر ققره کورولدی . بوضره مضمونه کوره ، معارف نظاری ، بوسته مکتبلری آیدینی زمان ، برطاق دوسلر ایچون ، اوتنه دن بری قبول ایملش و اوقودیلک کتلی اولای کتابلرک برطاقی یوسف مکتب اداره لرینه توصیه ایتمش . شو حسیا چه او کتابلری پروگراملرک چیفارش .. بیچون ؟ یوراسنی بلک ای بیلمه یوزر .. فقط سوگردن دوشو اولش ، دایه شایم .. بلکه ده بر چوق مکتبلرک ، مکتب اداره لری ، یا خود معلملر معارف نظارته صراحت ایتمش لره ، دیمش لره نلان فلان کتابلری بوسته توصیه ایتمکیز ، یعنی پروگراملرک چیفاردیکیز . فقط بز نه پایلم ؟

بو دوسلری ناسل اوقودیرالم ، اوقودالم ؟ معلملر ایچون دوسلری یازمق و یازدیرمق بلک مشکل . هم ده زمانه محتاج . بولده اولسه اساساً پروگراملر ، تمایله بو بولده تدیساته دلیل اولامادینی ایچون ، هر مکتبده ، هت درس ، معلملرک ایجتادینه کوره آیری آیری بر شکل آلا جق ، بنا علیه - ایخاصه تربیه یوی دوسلرک -

تربیه ملیه ده وحدت برینه نترق بادی اولایق .. بولک اوزرینه معارف نظاریک بکدن درس کتابلریک کوزدن کچریمور . مشکله قارش بولرک بر قمرنی ، یا خود هوسنی ، بر قمرنه تبدیلات یاقدیله بر شرطیه ، نه تدیساته اساس طویورمش یعنی توصیه دن توفی ایستدیکم درس کتابلریک ضرورته قارشینه بولده مضطر قالمش . ایسته بحث ایستدیکم قمرنه آکلاشیلان و یا خود آکلاشمنز بودر .

بو خصوصده معارف نظارته قارش بر حصه تنقید چیفارق عقل و خیالزدن کچریمور . بالکس نظاریک و خصوصده بردن کوه قدر حتی تمام ایتک لازم کلیر . سنه لرجه اولدی ، امدادی و ساطاتلرک پروگراملری تنظیم ایلدیک و نشر اولدینی زمان غزته لرک خیل مناقشات یاقدیله اصولاً اوزمانلر ، نظاریک بولره قولای آماش ، صدای اعتراض نیله ، چیفارا لرده سو صدرلش و یا خود کندیلری باغیرمق دن اوصامش ، سو مش ایدی .

اوزمان پروگراملره توجیه اولونان باشلیجه اعتراضات دن بر قمرنی ، بو پروگراملرک صراحت کتلی حائر اولاماسی نقطه سنه ، دیکری ده پروگراملرک آنه ک بولونامسی جهته مدطوف ایدی . ظن ایدیورک پروگراملرک نه اولدور . بو صراحتسزلی ، بو آنکسزک حالا موجودور .

آنکسزک ، مثلاً فقط صحه درسده اوزون اوزادی ، آثار شریعه دن بحث اولورکن حکمت طبییه دایر معلومات ده بختک امهال ایملش اولامسی . پروگراملرک یاییلرکن بر قمرنی یا بولرک ، دیکر لرک خیردار اولاماسی بولماد . سز نظره سبب اولمشی .

صراحتسز لک کتلیجه ، فلان درس شومانی احتوا ایله جله دیبه کوستریمور . فقط او مباحث ، یا کتیز بر صیرا سر لوه لرک هبارت . اوله که بولر سوسیالیزم نقطه نظر نه ده ، محافظه کارانق مقیده بر سده . بطور تمهید اولوناییلر . بوس بوتون مدامت بر ستانه و سر ستانه تدیس اولورور ، یا خود روحیات و ارکان دینی به استاد اولوغتی سو رتیه ده ..

بو کورن بر انتصاف کتلی اصول حایه بی تریجماده یاز بیلیمز ، تطبیاً سربقی ، بادلای مدافعه ده .. نایسه او صراحتسز لکله کله هذورلی دفع اولونمش دی . چونکه پروگرام کوره درس کتابلری وجوده کتیرلش ، پروگراملرک اشارات ، المنی قیطن الشاعر قبیلنده ده اولسه ، بو کتابلری تألیفه هت بو یوراد ذوات ، یا پروگراملری یاقلاردن استیضاح ایله رک ، بو منابه وائف اولشلر ، اوکا کوره تأیفلرکله نصول و مباحثی ترتیب ایتمش ، یا خود پروگراملرک تنظیمنده بالذات حلاقه دار بولوند قتری ایچون نه ده ایله ایسته . دکتری باشقه لرک آکلاما سه کندیلری بیلیملر ، بیلیملری کی درس کتابلری یازمشلر .. هر ناسل

بر ایکی کون اول غزته لرک برنده بر ققره کورولدی . بوضره مضمونه کوره ، معارف نظاری ، بوسته مکتبلری آیدینی زمان ، برطاق دوسلر ایچون ، اوتنه دن بری قبول ایملش و اوقودیلک کتلی اولای کتابلرک برطاقی یوسف مکتب اداره لرینه توصیه ایتمش . شو حسیا چه او کتابلری پروگراملرک چیفارش .. بیچون ؟ یوراسنی بلک ای بیلمه یوزر .. فقط سوگردن دوشو اولش ، دایه شایم .. بلکه ده بر چوق مکتبلرک ، مکتب اداره لری ، یا خود معلملر معارف نظارته صراحت ایتمش لره ، دیمش لره نلان فلان کتابلری بوسته توصیه ایتمکیز ، یعنی پروگراملرک چیفاردیکیز . فقط بز نه پایلم ؟

بو دوسلری ناسل اوقودیرالم ، اوقودالم ؟ معلملر ایچون دوسلری یازمق و یازدیرمق بلک مشکل . هم ده زمانه محتاج . بولده اولسه اساساً پروگراملر ، تمایله بو بولده تدیساته دلیل اولامادینی ایچون ، هر مکتبده ، هت درس ، معلملرک ایجتادینه کوره آیری آیری بر شکل آلا جق ، بنا علیه - ایخاصه تربیه یوی دوسلرک -

تربیه ملیه ده وحدت برینه نترق بادی اولایق .. بولک اوزرینه معارف نظاریک بکدن درس کتابلریک کوزدن کچریمور . مشکله قارش بولرک بر قمرنی ، یا خود هوسنی ، بر قمرنه تبدیلات یاقدیله بر شرطیه ، نه تدیساته اساس طویورمش یعنی توصیه دن توفی ایستدیکم درس کتابلریک ضرورته قارشینه بولده مضطر قالمش . ایسته بحث ایستدیکم قمرنه آکلاشیلان و یا خود آکلاشمنز بودر .

بو خصوصده معارف نظارته قارش بر حصه تنقید چیفارق عقل و خیالزدن کچریمور . بالکس نظاریک و خصوصده بردن کوه قدر حتی تمام ایتک لازم کلیر . سنه لرجه اولدی ، امدادی و ساطاتلرک پروگراملری تنظیم ایلدیک و نشر اولدینی زمان غزته لرک خیل مناقشات یاقدیله اصولاً اوزمانلر ، نظاریک بولره قولای آماش ، صدای اعتراض نیله ، چیفارا لرده سو صدرلش و یا خود کندیلری باغیرمق دن اوصامش ، سو مش ایدی .

اوزمان پروگراملره توجیه اولونان باشلیجه اعتراضات دن بر قمرنی ، بو پروگراملرک صراحت کتلی حائر اولاماسی نقطه سنه ، دیکری ده پروگراملرک آنه ک بولونامسی جهته مدطوف ایدی . ظن ایدیورک پروگراملرک نه اولدور . بو صراحتسزلی ، بو آنکسزک حالا موجودور .

آنکسزک ، مثلاً فقط صحه درسده اوزون اوزادی ، آثار شریعه دن بحث اولورکن حکمت طبییه دایر معلومات ده بختک امهال ایملش اولامسی . پروگراملرک یاییلرکن بر قمرنی یا بولرک ، دیکر لرک خیردار اولاماسی بولماد . سز نظره سبب اولمشی .

صراحتسز لک کتلیجه ، فلان درس شومانی احتوا ایله جله دیبه کوستریمور . فقط او مباحث ، یا کتیز بر صیرا سر لوه لرک هبارت . اوله که بولر سوسیالیزم نقطه نظر نه ده ، محافظه کارانق مقیده بر سده . بطور تمهید اولوناییلر . بوس بوتون مدامت بر ستانه و سر ستانه تدیس اولورور ، یا خود روحیات و ارکان دینی به استاد اولوغتی سو رتیه ده ..

تجدد و ترقی خطوه‌لری

تجدد و ترقی ساحه‌سنده ناسل خطوه آتایلیز، ائتی بونجه فلاکت‌لردن سوکرا، توناراییله‌جه اولان مهم بر انقلاب فکری واجتایی ناسل باشلامالیز، بونجه تخیلری ناسل اکتیویز، ساجالیز؟ بو سیرالرده مطبوعات ستونلرده کورون مقاله‌لر، مناظرلر، سیاهلر بو مهم مسئله‌لره حماس ایتمی. ثان ایدوزکه آز چوقق دوشونلریز بو مباحثاتی دتقیب و یونجه بر فایده امید ایتمی.

شبه بونجه، آئی یوز سنلک تاریخچیز علمس، فکری، اجتایی و سیاسی بر بلاجوسی یایقی لازمه. تصدیق‌لریز، تفصیل‌لریز، خطالریز ته ایدی؟ اجده‌لریز دن موروث ملیت‌لریز، ساجالیز ته ایدی؟ بونلری ناسل تشریح‌لریز، ساجالیز ته ایدی؟ چورچولریز ناسل آتایلیق قایل ایدی؟ بونلری آراسلریز ایچون احتیاج وار. . . . . غنیه‌لرده، موجودلریز ایچون مجادله کیمیشیان بوکونلرده، کورون تاریخی مقاله‌لرک فایس بودکلده نهدر؟ استادنلرک، بونلری اویوشونلریز دن تونارایق، عقیده سوزنده ساجالیز سرتی، وکنده کنتیوی سلامت ایریدیر.

مکله بونلریزه ارکده‌لر ایچون صرف ایتمکلی غریز، سولیه‌لری سوزلر، ویردیگی تصدیق‌لریز بونجه ایچون دکلی؟ . . . . . ای تورک ماتی، اویان آرتیق! . . . . . دیبه برمدت اول بانه‌لریز، فقط اولن اویانلریز دتقیبک افریبه سلاح ویرمه، مهنکله سوق ایتمه، مکنک ملیونلریزجه معصوم افراد وار اولانی اولدیرنلرک دن باشقه نیایدیلر؟ شیبیدی، ای مکت اویان اما، کنده‌لری تونارایق ایچون اویان، وکنده تونارایق ایچون شونلری، شونلری یایمک لازم! . . . . . دینیلور.

تورک ماتی همیشی ده اول دینه صوملورده بو صوملویته کورده، تورکک ترقی اسلامله تیفلی ایلر برکنده اولانی، یاخود مسلمانانق اویانلرک تورک و تورکیاده اویانجه، تجدد و ترقی ساحه‌سنده خطره آئی ایستینه‌لرک انکارله اوغرماسولور.

ایتمه بونجه ایچون «انکان نیام» ده «انتباه» اسلام، بر شرط اساسی کورولدی. شددی قدر عالم اسلامله بوولده مناظرلر مجادله و ترقی بولدی. فقط غرائی یکه بطلی اولدی. بونلری ده نظر دته آئی بلکه بونجه سوکرکی مناظران و مجاهدات دن دما مندوزل و سرتی نمرات انتظافات دوشوربول کورستریلیر.

دوالمکله الاسلام، دن اییدلر بله‌لریزک اییدلری بونقطه معطوف ایدی. غنیه‌لرده اوتوروزک: بونجم عام وهرقنده، ایوم، بر قاینده اولدی کیم، اوکان آراسنده «عجاس» موضوع بحث.

جهنک اکمل ایچون مذاکرته بولونان تومیدیلرک، تامالک عصره به استناداً علاوه اولونانچن حکمک سائر مذاهب اسلامیه دن استنباط ایلمکله نزار ویرمش اولدی یازیلور.

اهمق حائز برنقطه . . . . . بو همق کورستریک، اسلامله عقیده و مسعود بر انقلاب اجتایی حاصل ایده‌بیلیمک ایچون وتیبله کیریشیلیمش اولان مجاهدات دن بر صیغه‌ی دما آتیق، تصدیق‌لریز دیکه ایستوروزک:

یکری سنه قدر اول مصر استنبات محکمه اعلیه‌سی مشاورلردن قاسم امین یکه مسلمانلرده عالمه حیات، تکلیلاته، ازدواج و طلاقه دار (تحریر المرأة) عنوانی کتابله بونجه بر ایکی سنه سوکرک تشریح‌لریز (المرأة الجدیبه) اثرله مجاهدیه آتایش اییدی. اوزمان عصر طوبولانده بر فوران حاصل اولمش، شدتلی و حرارتلی بیاتلر چیرای ایتش دی. برچرقی کتاب ورساله یازمش، نشر اولومش اییدی.

ذنا جامع الازهر علماسندل، مصر مقیمسی صوم شایخ محمد عبده طالعه و احرازه اثرلریله زمین مباحثاتی حاضرلاش بولونورودی. «لا بوزان ماتی بر اثرنده شوبه دیبوردی: «صدای اسلامیت، جهنم ناسلک قیل و قاتله غلبه ایتش، انسانلک حیوانلرکی باشلریزه بولار طایفه‌لری کچیلیمه‌لری، بدلیه‌لری ایچون دن آجیه سولیه‌لریزه انان کنده‌لرک اخبار کاشانی دلائل و توفاتی، علم و فنی رهبر انخاد ایتمک معقول و مجبولورده بون دین اسلام بیاق ایتش، معطلریزه انسانلرک یالکنر برنتیه، طرف بحث و تحقیق‌لریزه رهبر اولدیلر، بیلر برمشور. اسلامیت

اهل حق تصریح و توضیحده شوبه سولیه‌لریزه: اهل حق سولیه‌لر سوزلرک و ایستنه اتباع ایدر. سولیه‌لر سوزلرک اییلریز اخذ و قبول، صحیح و فایده‌لی اولمالریز رد و طرح ایچون قائلریز تفریق ایتزه، ایتقی سولیه‌لر سوزلری تمیز ایدر. «اسلامیت، ابا واجدانه بولندی و چو- چوئلریزه اولنلرک وارن اولدیلر شیلره صریح قائلدی قیلیری منع ایتش، کیمشیرک قول بردرلری اخذ ایکن کیمشیرک حمانت دتقیبه یازمش، زمانه ساقنده و توعبولش اولانی بر دلیل عرفان اولمالیجی، هیچ بر عقلم دیگر نقل دفع، هیچ بر ذهنک آخر بر فکری انلا ایده‌لریه‌لری تکیه ایلمشور.

«حق تعالی حضرتلریزه انضائل قایلیری طایفه‌لریه قایل‌باش، جهنم اشیا به وسعت احسان بولورن اهل حق راغبلیزه داواملاشور. دین اسلام، اصحاب‌ایندی اسلامله تجدید ایتش اولدی حدوده کونف ایلمک‌لریز، با یازیلور بولده‌لریه اتباع ایده‌لری، بزه اولنلرک هر امری رهبر انخاد ایچوز، دیکلریزه دولای تعیب ایلمشور.»

قاسم امین یکه (تحریر المرأة) اثرنده سوره ناسده ک آیات جلیله‌ی و تفسیر شریف‌لری ذکر و ایضاح ایتمکله سوکرک:

«متعدد زوجة آئی مباح تیلان آیت جلیله‌دن استنباط اولونان، برکنده سوز و ظلم ایتیه کیمشور. امین ایسه، تند و زورکله، لای اولمشور. زوجلر آراسنده ظلم ایتیه که تفسیریه متذکر اولمالیز ایچون برده‌لریه قائلدی آئی حرام ایلمشور. بونکره بر ایتیه تجدید ایچون نفس السالیده‌کی تورک عدالت ادراک امکان اولدیلر تکیه اولوشور. بوحلالده، دیکر حالکیم، کنده‌لریه عارض اولان مفاسد و مصالحه‌لر ایتیه کورده‌لریزه کورستریلیر حکام شرعیه به تابع اولور. زمانه اولدی کیم اگر زوجلر آراسنده ناسلک ظلمی زیادلیر، تعدد زوجات بوزندن ماهر آراسنده فساد چیتار و اجرامی واجب اولان حدود شرعیه به مجاوز و ترقی بولور، بر عاقله پندده عداوت ظهور ایلر، بو حال حموی اولایق درجه به واریرسه مصلحت و منفعت عمومی به حایه و محافظه ایچون منافع عمومی به موافق کورلرکله شرطه و یا بلاشرط تعدد زوجات حاکمک منع ایلمی جاتردور.»

دیور، دیکر بر فصلنده شومطامه‌لری درنیا ایچون:

«شریعت اسلامیه بر سکیت در، حدود عامه دن عبارتدر، قواعد کتبیله کتاب و سنت صحیبه‌ده وارد اولان نصوصه منبئ اولماسی لازمه. عادات و ممالکله جاری اولان شیلر اوزرنیه منبئ بولونان حکام ایسه احوال و زمانه کورده قابل تمیزدور.

ارکنکره قارش قایدیلر بونلری ستر ایلمی مستحسن اولدی بونلریز ویرلش اولسه بو استنباطلر دیکر بر زمانه عکسینه منقلب اولاشنده بر مانع بونلور. زیرا عادات و مصالحه‌لرکله اختلاف حکامله دوچار اختلاف اولماسی حقیقه شرعیته بر اختلاف صابیلماز. ایتقی حکام جزوییه اصول کلیه‌سنه اعاده و مقاصد شرعیه به رجوع عد ایچیلور.

انلریز کورده‌لریز شیلری مطلقاً الزام ایتله، اوزرک کندی تفسیری ایچون رسم ایتش اولدیلر داتر دن خارجه جیمایق امت اسلامیه‌لرک طریقی بر دماغه مالک اولدیلر حکم ایتله‌لر. وارانشی محافظه، وجودنی مدافعه، طریقی سعادتله تقدم و ترقی ایچون اجرا ایلمک ایتله قارش افری ایچون یاقلاش دیلمشور، بلکه‌لر هم و اقراض صداد ایلمشور.»

قاسم امین یکه و طرفدارانی، شیخ محمد عبده کی بر سراقراز علمانده استناده ایده‌لرک، هدای اسلامیه ایجاب و انتضای عصره موافق ایتمشورده بولونته دعوت ایچیلورلری، باب اجتهادی بولمک ایتقی ایستورلری، برده، بر امامله نوله باغلا، یاق دیکر امامله ایتواله صحابتی سولیه‌لریزه، حق بجه ثنایه‌لرک وضمنده، توازن جدیدلرک وضمنده، مذاحیدن هیچ برله مفید اولان حدود شرعیته به مجاوز ایتمه‌لرک شریعت زحامت ایلمشور بحث ایچیلورودی.»